

Vysloužil, Jiří

K bibliografii hudby 20. století

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná. 1962, vol. 11, iss. F6, pp. [103]-121

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110686>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

JIRÍ VYSLOUŽIL

K BIBLIOGRAFII HUDBY 20. STOLETÍ

Zároveň s rozvojem hudby vzniká velmi početná literatura, která pojednává o současných skladatelích a jejich díle, o národních skladatelských školách a uměleckých směrech, o tvůrčích estetických problémech, která zveřejňuje literární prameny o životě a tvorbě skladatelů 20. století. Tato literatura se týká především nových, často nedávno vzniknuvších hudebních děl a jejich tvůrců. To staví dějiny hudby 20. století před některé specifické problémy a úkoly, s kterými se muzikologie při studiu ukončených historických epoch tolik nesetkává.

Tak především literární prameny studia soudobé hudby nebývají vždy hned dostupné, alespoň ne v takové podobě a úplnosti, aby poskytly všechny základní údaje o vzniku hudební skladby, o skladateli a jeho tvůrčích záměrech, o jeho životě. Je sice pravda, že v mnohých zemích byly položeny základy k řádné evidenci a vědeckému zpracování literární a skladatelské pozůstalosti vůdčích osobností hudby 20. století,¹ nicméně značná část literárních (i hudebních) pramenů k dějinám hudby 20. století je roztroušena na různých místech, často mezi soukromníky, kteří je žárlivě střeží a neradi dávají k dispozici badatelům. O mnoha pramenech hudby 20. století se vůbec neví a čekají teprve na objevení.

Tím si vysvětlíme, že se i literární prameny k dějinám hudby 20. století dostávají na veřejnost tiskem se značným opožděním a v neúplnosti. Od úmrtí klasičky sovětské hudby S. Prokofjeva uplyne zanedlouho deset let. Ale teprve nyní se můžeme seznámit s některými literárními prameny z jeho pozůstalosti v edici *A. I. Šlifštejna, S. S. Prokofjev, Materialy, dokumenty, vospominanija*, která vyšla v SSSR v roce 1956 a v českém překladě pod názvem *Prokofjev, Cesta k hudbě socialistického života*, v roce 1961. Jak ukazuje podrobný soupis skladebné a literární pozůstalosti A. Schönberga, *Das Werk Arnold Schönbergs*, který pořídil a roku 1959 vydal J. Rufer, soudobá muzikologie dosud nemá ani zdaleka přístup k mnoha základním pramenům, které jsou pro poznání celého Schönbergova tvůrčího a ideového vývoje nepostradatelné.

Skladatelé, uvědomujte si dokumentární hodnotu svých uměleckých názorů, sdělení, vzpomínek, autobiografického vylíčení svého života, sami nebo za spolu-

práce hudebních publicistů zveřejňují eseje, rozhovory, autobiografie, memóary, které tvoří významnou a dosti rozsáhlou část literárních pramenů o hudbě 20. století. Právem se však můžeme domnívat, že objektivní platnost těchto písemných projevů bývá do značné míry ovlivněna mnoha subjektivními činiteli, uměleckým vkusem, osobními sympatiemi, národní příslušností, světovým názorem jejich autorů aj. Přes pochopitelný subjektivismus jsou tyto literární prameny v mnohém pro poznání hudby 20. století, umělecké mentality a názorů skladatelů velmi cenné. Jejich dokumentární hodnota však ztrácí na hodnověrnosti tam, kde se dostávají do rozporu s historickou skutečností.

Nikdo jistě nepochybuje o nesmírné ceně *Janáčkovy autobiografie* (1924), kterou vydal A. Veselý. Kolik vážných a věcných chyb se tam však vloudilo do datování skladeb i do výkladu geneze některých Janáčkových teoretických a uměleckých názorů (např. vznik teorie nápěvků mluvy). Jiný příklad ukazuje, že někteří vydavatelé literárních projevů skladatelů sami porušují jejich autentičnost tím, že s nimi zacházejí svévolně, že je různě upravují, krátí a mění tak tendenčně jejich smysl. Vydavatel západoněmecké edice *Musik der Zeit H. Lindlar* se dopustil hrubého prohrěšku proti zásadám ediční techniky tím, že roku 1953 uveřejnil Prokofjevovy autobiografické črty *Po okončení konservatorii a Chu-dožnik i vojna*, a seznam skladeb ve znění, ve kterém jsou jednoduše eliminovány ty části textu a názvy skladeb, v nichž se S. Prokofjev jeví jako výrazný a oddaný občan a umělec Sovětského svazu.²

Hodnověrnost literárních (písemných) pramenů o hudbě 20. století musíme proto mnohem více než kde jinde ověřovat a tam, kde to jde, podrobit pečlivému kritickému zkoumání a to nejenom v samotných faktech, ale i v jejich interpretaci. Je to úkol při nedostatku důkladných kritických edicí literárních pramenů o hudbě 20. století a těžké dostupnosti originálů někdy velmi složitý, přesto však v některých případech nutný.

Svoje specifické problémy a těžkosti má i literatura o hudbě 20. století, která je za současného stavu heuristického bádání ve faktech neúplná a mezerovitá, brzo zastarává a to zvláště tehdy, když pojednává o žijících skladatelích, jejichž dílo a život se neustále rozvíjejí.

O největším žijícím sovětském skladateli D. Šostakovičovi vzniklo několik knižních profilů (Sollertinskij 1933, V. Seroff 1942, Martynov 1945, Šklovskij 1945, Sahlberg-Vatchadze 1945, Žitomirskij 1947, Rabinovitch 1950, Danilevič 1958). Nicméně i poslední a proto nejúplnější monografie *L. Danileviče D. D. Šostakovič* je dnes již neúplná, poněvadž D. Šostakovič napsal po roku 1958 další závažná díla.

Ale i v monografiích soudobých skladatelů, jejichž životní dílo bylo již uzavřeno, najdeme vážné mezery. Autor prvního a zatím jediného souhrnného životopisu o A. Schönbergovi H. H. *Stuckenschmidt* psal svou práci (1951, II. vyd. 1957) bez znalosti Schönbergovy korespondence, která později vyšla ve výběru

E. Steina Arnold Schoenberg Ausgewählte Briefe (1958) a v níž je mnoho cenného a dotud neznámého materiálu z posledních dvou desetiletí Schönbergova života. Proto zůstal Stuckenschmidtův výklad Schönbergovy „americké“ periody ochuzen o některá základní fakta a mnohé cenné údaje, které staví Schönberga a jeho dílo v lecčems do jiného světla. Pro práci historika novodobé hudby je nejvýše nutné, aby dále doplňoval literaturu o aktuální materiál, který najde nejenom v nových pramenných edicích a knižní muzikologické literatuře, ale často i v odborných hudebních lexikonech, časopisech a periodikách, přimášejších zprávy, studie, rozborů a jiné pramenné dokumenty o hudbě 20. století.

Znalost pramenných fakt a dat je nezbytným předpokladem vědeckého studia vývoje hudby 20. století. Ze zkušeností však víme, že fakta sama a jejich popis (třeba i velmi dobře provedený rozbor skladby) netvoří uměleckou historii; ta začíná teprve tam, kde jsou umělecká fakta kriticky tříděna a hodnocena v slohově historických souvislostech, kde jsou objevovány zákonitosti vzniku a procesu hudební tvorby, kde je hudební dílo konfrontováno se vším uměleckým a společenským děním.

Nelze nezdůraznit, že při neobyčejné složitosti vývoje soudobé hudby, kdy hudebnímu historikovi látka přímo roste a uniká pod rukama, je to úkol neobyčejně obtížný a někdy i těžko splnitelný, chce-li dosáhnout alespoň relativně definitivní platnosti svých hodnotících soudů. Mnoho jistě velmi poctivě napsaných monografických prací o soudobé hudbě se tomuto vědeckému pojetí vědomě nebo nevědomě vyhýbá a topí se proto v celkové koncepci i v detailech přímo ve faktech, upadá do kronikářského líčení jevů a popisnosti jednolitivosti, jejichž důležitost by se při hlubší slohové, historické a společenské konfrontaci a analýze ukázala jako podružná nebo alespoň v jiném světle.

Základní význam většiny monografií soudobých skladatelů, pokud neanalyzují a neosvětlují skladatelský zjev v širších slohových nebo společensko historických souvislostech (Helfertův Janáček, Stevensův Bartók, Lohaczewské Szymanowski, Redlichův Berg, Nejedlého Ostrčil aj.), spočívá proto především v tom, že poskytují vědeckému bádání základní biograficko-faktografické údaje a materiál, bez nichž se historie hudby 20. století nemůže obejít. Jejich neznalost vede nejenom k nepřesnostem, ale i k jednostrannému přeceňování nebo podceňování uměleckého přínosu některých nesporných skladatelských osobností a národních škol na úkor skladatelů a národních škol jiných, jak se o tom můžeme přesvědčit např. z prací francouzských autorů.

Je celkem přirozené, že historicko-faktografický výklad vývoje hudby 20. století převládá především v monografiích skladatelů, jejichž hlavním cílem nakonec zůstává osvětlení jediné umělecké osobnosti. Autor monografie může splnit svůj úkol jedině tehdy, když vyčerpá vše podstatné, co je nutné k poznání života a díla skladatele, jímž se obírá.

Tato jistá jednostrannost v pojetí dějin hudby 20. století je zčásti odstraněna v těch pracích, které se zabývají s o u d o b o u h u d b o u s y n t e t i c k y, a které stavějí jednotlivé skladatelské zjevy a jejich dílo vedle sebe a nutí tak ke k o n f r o n t a c i uměleckých hodnot. Ale i tato konfrontace nahradí nedostatky metody historicko-faktografického výkladu vývoje hudby 20. století jenom tehdy, jestliže se opírá o p r o m y š l e n á e s t e t i c k o - s l o h o v á k r i t é r i a. Kniha západoněmeckého hudebního kritika K. H. Wörnera *Neue Musik in der Entscheidung* (1954, II. vyd. 1956) je jednou ze seriózních prací svého druhu. K. H. Wörner nepropadl slepě žádnému z vládnoucích kompozičních systémů dnešní západoevropské moderny, dovede velmi citlivě hodnotit skutečné umělecké dílo, má dobrý přehled o veškeré soudobé hudbě. A přece je i Wörnerova kniha typická právě svou přílišnou poplatností uměleckým faktům (jinak jistě chvályhodná snaha autora obsáhnout co nejúplněji vše významné a na první pohled nové).

Hůře je ovšem tam, kde je autor syntetické práce o soudobé hudbě naprosto j e d n o s t r a n n ě z a u j a t jedinou skladatelskou osobností, skladatelskou školou nebo uměleckým směrem, jehož s k l a d e b n o u m e t o d u nebo t e o r e t i c k ý s y s t é m pak povyšuje na hlavní estetické kritérium. Pro západní muzikologii a kritiku je tento postoj typický a objevuje se ve většině syntetických prací s větší nebo menší jednostranností. Zvláště nebezpečná, smím-li toho slova ve vědecké umělecké historii použít, jsou tato k r i t é r i a tam, kde vycházejí z r y z e f o r m á l n í h o r o z b o r u zvukově akustické kvality hudebního projevu.

Tak jako v hudební tvorbě propadla i část dnešní hudební kritiky a muzikologie horečce dodekafonismu. A. Schönberg a jeho škola jsou téměř pravidelně stavěny do čela soudobé hudby, hudební skladatelé píšící tonálně jsou, vyjma snad Stravinského, z hlavních dějů vývoje hudby 20. století vyřazováni, i když jde o n e s p o r n é světové hudební mistry. Západoněmecký hudební kritik F. Herzfeld zařazuje ve své knize *Musica viva* (1954) většinu hudebních protagonistů z východoevropských zemí, A. Hábu, L. Janáčka, B. Martinů (spolu s J. Weinbergem!), S. Prokofjeva, D. Šostakoviče, Z. Kodálye na samotný okraj své knihy a věnuje jim pozornost neodpovídající nijak jejich uměleckému významu. Stejně jednostranná je i práce polského hudebního kritika S. Jarocińského *Orfeusz na drodze* (1958). Náš L. Janáček, ale i B. Bartók se ocitají v díle belgického hudebního kritika P. Collaera *La musique moderne* (1955, II. vyd. 1958) ve zcela okrajové kapitole nazvané *Nacionalisme et eclecticisme*. Krajně kritické a polemicky zahrocené stanovisko zaujímá vůči převážné části Stravinského tvorby jinak velmi objektivní apologet dodekafonismu A. Goléa v knize *Esthétique de la musique contemporaine* (1954, něm. 1955). Ve výčtu autorů a děl bychom mohli dále pokračovat, a obraz soudobé hudby, tak jak jej líčí část soudobé muzikologie a hudební kritiky, by se celkem nezměnil.

Byli bychom však zaujatí, kdybychom neviděli, že k této jednostranné koncepci historie hudby 20. století dospívá muzikologie jenom normativními měřítky dodekafonismu a jeho tvůrčí estetiky. Při pozornějším studiu najdeme kvalitativní rozdíly i v literatuře, která zásadně uznává vedoucí úlohu Schönbergovu a jeho školy, ale která nakonec osvětluje jeho tvůrčí přínos přece jenom odlišnými metodologickými měřítky.

Nebudeme ve všem souhlasit s politickými a filosofickými východisky západoněmeckého filosofa a muzikologa T. W. Adorna, autora polemických spisů *Philosophie der neuen Musik* (1949, II. vyd. 1958) a *Dissonanzen* (1956, II. vyd. 1958). I Adorno je vášnivým vyznavačem Schönbergova umění a v současné západní hudební kritice se nejčastěji objevující antagonismus Schönbergova škola — neoklasicismus I. Stravinského (P. Hindemitha) řešil naprosto jednoznačně ve prospěch Schönberga, jehož dílo považuje za nejprogresivnější proud moderní hudby, zatímco Stravinského a Hindemitha označil za zcela zpátečnické zjevy. S touto Adornovou, na první pohled zarážející jednostranností se neztotožňujeme. Nicméně víme-li, že T. W. Adorno je jedním z mála západních muzikologů, kteří se ve svých soudech opírají nejenom o důkladnou znalost hudebního díla (Adorno je žákem Bergovým), ale i o širší a obecnější hlediska estetická a společensko-historická, pak jeho vývody zasluhují velmi vážného, byť i kritického povšimnutí. A to již proto, že podobný metodologický postup, vycházející při rozboru hudebního díla z jednoty obsahu a formy, jak víme z naší pokrokové a sovětské muzikologie, vedl k vědecky objektivním závěrům.

Uplatnění promyšlených estetických kritérií při studiu hudby 20. století se jeví tedy nezbytné. Přináší ovšem vědecky cenné výsledky pouze tehdy, jestliže se současně opírá o specifické muzikologické metody a poznání, a nejenom o často apriorně stanovená ideologická dogmata a estetické normy, které již předem vylučují možnost objektivního vědeckého zkoumání uměleckého díla, jak je tomu např. v některých polemických brožurách V. Gorodinského, *Muzyka duchovnoj niščety* (1952), G. Šnejersona, *Muzyka v službě reakcii* (1950) a jiných.

Každá uměnovědná disciplína buduje ve studiu uměleckých jevů historicky uzavřených epoch na zkušenostech a poznáních mnohých generací hudebně-vědeckých pracovníků a teoretiků, náležitý časový odstup pomáhá korigovat mnohé soudy, které byly vysloveny ukvapeně, bez znalosti pramenného materiálu apod. Naopak historik soudobého umění a tedy i hudby 20. století je ponejvíce nucen vyslovovat svoje hodnotící soudy bezprostředně, aniž je někdy může podrobit hlubšímu historickému a teoretickému zkoumání, aniž si může svůj názor (často jen dojem) ověřit i poznáním, jak umělecké dílo, skladatelský zjev či směr ob stojí ve společenské praxi i v konfrontaci s uměleckým vývojem. Nemálo a velmi vážných děl o soudobé hudbě vznikalo za těchto pro uměleckou historii hudby 20. století příznačných okolností: v zápalu boje

o umělecký pokrok, kdy nebylo času na obšírnou dokumentaci, kdy kritická rozvaha nad partiturou musela ustoupit okamžitému úsudku. Není proto divu, že se v historii soudobé hudby setkáváme mnohem častěji než jinde s hodnotícími soudy, které zastarávají.

I v této relativní platnosti muzikologické a kriticko-estetické literatury o hudbě 20. století si musíme být vědomi, jestliže listujeme v početných svazcích, které hudební publicistika, kritika a muzikologie soudobé hudbě věnovala. Desítky a stovky knižních titulů, kritických studií a úvah v časopisech a sbornících přinášejí nejenom pro vědecké poznání vývoje hudby 20. století cenné poznatky, ale i mnohé nedořešené problémy, které čekají ještě na svoje autory.³

Tito autoři budou plně právi svého úkolu pouze tehdy, jestliže promyšleně navážou na poznatky, zkušenosti a badatelské metody té části hudební vědy a kritiky, která dokázala i při studiu hudby 20. století uplatnit *historicky a esteticky vědecká hlediska, vycházející při hodnocení hudebního díla z jednoty obsahu a formy, sledující genezi uměleckých děl, zjevů a směrů v širokých slohově estetických a historicko-společenských souvislostech a nepodléhající jakýmkoliv unáhleným názorům, které by vnášely do hodnocení hudebního díla schematická hlediska normativní estetiky jakéhokoliv druhu.*

P o z n á m k y:

¹ Janáčekův archív v Brně (zal. 1934), Muzej A. N. Skrjabina v Moskvě (1922) a Centralnyj muzej muzykalnoj kultury imeni M. I. Glinky v Moskvě (1943), kde jsou uloženy i prameny k nové hudbě (mimo jiné část pozůstalosti Prokofjevovy), Muzeum G. Enesca v Bukurešti (1956), Archiv B. Bartóka v Budapešti (1961) aj.

² Musik der Zeit, eine Schriftenreihe zur zeitgenössischen Musik, Heft 5. Bonn 1953.

Na str. 18 je vynechán text, ve kterém Prokofjev popisuje svůj rozhovor s Lunačarským (srovn. edici Šlifštejnovu na str. 43–5), na str. 20 je eliminován text pojednávající o pohnutkách ke vzniku Prokofjevovy opery Vojna a mír (Šlifštejn str. 117), na téže straně je záměrně zkomolen překlad věty pojednávající o Prokofjevově hudbě k filmu „Kotovskij“ (Šlifštejn str. 118), z části textu o opěře Semjon Kotko na str. 21 je vybrána pouze jediná věta, v níž se konstatuje vznik osmidílné suity, aniž překlad uvádí Prokofjevův ideový a hudební rozbor suity (Šlifštejn str. 119–120). Do seznamu Prokofjevových skladeb Lindlar zařadil pod op. 74 místo Prokofjevovy Kantáty k 20. výročí Říjnové revoluce Prokofjevovu hudbu k Puškinovu Borisí Godunovovi, která je sedmdesátým dílem skladatelovým. Kantátu Rozkvětej mohutná Číno op. 117 označil prostě jako Cantata op. 117.

³ Otázka kritického soupisu a zhodnocení literatury o soudobé hudbě nebyla zatím řešena tak, jak by bylo třeba. Z novějších německých prací o hudbě 20. století otiskuje velmi cenný a podrobný soupis literatury K. H. Wörner v cit. knize *Neue Musik in der Entscheidung*, 2. vvd. 1956, str. 311–329. Na rozdíl od tohoto je podobný soupis ve *Stuckenschmidtově* knize *Neue Musik, Zwischen den beiden Kriegen, Berlin* str. 435–437 mnohem stručnější a vzhledem k vydání knihy v roce 1951 již zastaralý. Z francouzské muzikologické literatury věnuje bibliografii hudby 20. století pozornost kniha *Précis de musicologie, red.*

J. Chailli, *Paris 1958* v XVIII. (*De la mort de Liszt à Debussy*, str. 291—306, autor É. Haraszti) a XIX. (*De 1918 à nos jours*, str. 307—330, autor C. Rostand) kapitole. V německých a francouzských pracích postrádáme pochopitelně mnohá základní díla o naší hudbě a hudbě socialistických zemí. Obě francouzské studie jsou neúplné a povrchní i z hlediska západní muzikologie. Soupis literatury, který otiskl polský časopis *Muzyka, kwartalnik* 1—1956, č. 3) se týká západní muzikologické literatury.

ČESKÁ A SLOVENSKÁ HUDBA

- Bartoš J., *O proudech v soudobé hudbě*, Kdyně 1924.
 Gardavský Č. (red.), *Skladatelé dneška* — kniha o životě a díle 250 našich soudobých skladatelů, Praha 1961.
 Helfert V., *Česká moderní hudba*, Olomouc 1936.
 Holzknecht V., *Mladá Francie a česká hudba* (P. Bořkovec, I. Krejčí, F. Bartoš, J. Ježek), Praha Brno 1938.
 Nováček Z., *Súčasná slovenská hudba*, Bratislava 1955.
 Smolka J., *Česká hudba našeho století*, Praha 1961.
 Zavorský E., *Súčasná slovenská hudba*, Bratislava 1947.

J. B. FOERSTER:

- Nejedlý Z., *J. B. F.*, Praha 1910.
 Seidel J., *Národní umělec J. B. F.*, Praha 1948.
 Štědroň B., *J. B. Foerster a Morava*, Brno 1947.
 F. J. B., *Jeho životní pouť a tvorba 1859—1949*, sborník Praha 1949, red. J. Bartoš, P. Pražák, J. Plavec.
 F. J. B., *Zápisník hudebníkův*, Praha 1929.
Poutník, Praha 1942.
Co život dává, Praha 1942.

I. JANÁČEK:

- Brod M., *L. J., Leben und Werk*, Prag und München 1923, česky Praha 1924, II. vyd. Wien 1956.
 Firkušný L., *Odkaz Leoše Janáčka české opěře*, Brno 1939.
 Helfert V., *L. J. Obraz životního a uměleckého boje*, I. sv.
V poutech tradice, Brno 1939.
O Janáčkově, soubor statí a článků, vyd. B. Štědroň, Praha 1949.
 Jeremiáš O., *L. J.*, Praha 1938.
 Kundera L., *Janáčková varhanická škola*, Olomouc 1948.
Janáček a klub přátel umění, Olomouc 1948.
 Müller D., *L. J.* Paris, 1930.
 Nejedlý Z., *Pastorkyňa*, Praha 1916, separát Smetany VI—1916.
 Racek J., *L. J. Poznámky k tvůrčímu profilu*, Olomouc 1938.
L. J. a současní moravští skladatelé, Brno 1940.
 Richter H., *L. J.*, Leipzig 1956.
 Sychra A., *L. J. Velký představitel kritického realismu v české hudbě*, Praha 1956.
 Knižnice Hudebních rozhledů II, 1.
 Seda J., *L. J.* Praha 1961.

- V a š e k A. E., *Po stopách dr. L. J.*, Brno 1930.
- V o g e l J., *Janáček dramatik*, Praha 1948.
- L. J., *Leben und Werk*, Praha 1958.
- J a n á č k ů v a r c h i v: Řada A — *korespondence*, Praha 1934—1953, zatím 9 svazků, vydal V. Helfert, A. Rektorys a J. Racek, red. V. Helfert (sv. 1), ostatní J. Racek.
- Řada B — *Theoretické a literární dílo L. J.*, sv. 1: L. J. o lidové písni a lidové hudbě, Praha 1955, vydal J. Vysloužil, red. J. Racek.
- J a n á č k ů v s b o r n í k, *Musikologie III—1955*, Praha 1955, red. J. Racek.
- L. J., *Fejetony z Lidových novin*, Brno 1938, vyd. L. Firkušný a Jan Racek. Nové přepracované vydání za spolupráce R. Ciglera vyd. Jan Racek, Brno 1958, německy Lipsko 1959.
- L. J., *Obraz života a díla*, Prameny, literatura, ikonografie a katalog výstavy, Brno 1948, red. J. Racek.
- L. J., *Pohled do života a díla*, Praha 1924, vyd. A. Veselý.
- L. J., *Sborník statí a studií*, Praha 1959.
- Š t ě d r o ň Boh.: *L. J. ve vzpomínkách a dopisech*, Praha 1946, přepracované něm. a angl. vydání, Praha 1955,
- Musik der Zeit*, Tschechische Komponisten, sv. VIII, Bonn 1954, red. H. Lindlar.
- Š t ě d r o ň B., *Dílo L. J.*, abecední seznam J. skladeb a úprav, biografie a diskografie, Opava 1952, přepracované znění Praha 1959, též něm., angl. a rusky.

B. MARTINŮ:

- Mihule J., *Symfonie B. M.*, Praha 1959.
- N o v á k S., B. Martinů, B. M. 1938—1945, J. Löwenbach, *M. pozdravuje domov*, Praha 1947.
- Š a f r á n e k M., *B. M. The Man and His Music*, New York 1944, London 1949.
- B. M., *život a dílo*, Praha 1961.
- Z o u h a r Z. (red.), *B. M.*, Sborník vzpomínek a studií, Brno 1957.
- Musik der Zeit VIII—1954*, red. H. Lindlar.

V. NOVÁK:

- H o f f m e i s t e r K., *Tvorba V. N. z let 1941—1948*, Praha 1949.
- 50 let s V. N.*, Praha 1949.
- H o l z k n e c h t V., *V. N.*, Praha 1948.
- N e j e d l ý Z., *V. N.*, *Studie a kritiky*, Praha 1921.
- S r b a A. (red.), *V. N. Studie a vzpomínky*, Praha 1932. K tomu doplňky I. (1935) a II. (1940).
- Š t ě p á n V., *Novák a Suk*, Praha 1945.
- V. N. o sobě a jiných*, Praha 1946.

O. OSTRČIL:

- B a r t o š J., *O. O.*, Praha 1936.
- N e j e d l ý Z., *O. O.*, *vzrůst a uznání*, Praha 1935, II. vyd. 1949.
- P l a v e c J., *O. O.*, *Honzovo království*, Praha 1934.
- V á l e k J., *Vznik a význam O. opery Honzovo království*, Praha 1952.
- Památce O. O.*, sborník, Praha 1935.

J. SUK:

- B e r k o v e c J., *J. S.*, Praha 1956.
- Š t ě p á n V., viz V. Novák.

J. M. Květ. (red.), *J. S., život a dílo, sborník*, Praha 1935.

Živá slova J. S., vyd. J. M. Květ, Praha 1946.

Dítě českého muzikantství, sborník, Praha 1935.

RUSKÁ MODERNÍ A SOVĚTSKÁ HUDBA :

Abraham G., *Eight Soviet Composers*, London 1943.

Burian E. F., *O moderní ruské hudbě*, Praha 1926.

Glebov I. — Asaf'jev, *Russkaja muzyka*, Moskva—Leningrad 1930.

Izbrannye trudy, vypusk V, Moskva 1957.

Portrety sovětskich kompozitorov, sborník statej (1942—1943).

Gorodinskij V., *Opera i balet v SSSR*, česky Praha 1950.

Keldyš I., *Istorija rusckoj muzyki*, III. sv., Moskva 1954.

Lapšin I., *Ruská hudba*, profily skladatelů, Praha 1947.

Laux K., *Die Musik in Russland und Sowjetunion*, Berlin 1958.

Lebedinskij, L., *Vosem' let bor'by za proletarskuju muzyku*, Moskva 1931.

Moisenko R., *25 Soviet Composers*, London 1949.

Nejedlý Z., *Sovětská hudba*, Praha 1936.

Olghovsky A., *Music under the Soviets*, New York 1955.

Saban'ev L., *Istorija rusckoj muzyki*, Moskva 1924.

Muzyka posle Oktabrya, Moskva 1926.

Geschichte der russischen Musik, přel. O. V. Riesemann, Leipzig 1926.

Modern Russian Composers, New York 1927.

Zdanov A. A., Chrenikov T. N., *Problémy sovětské hudby*, česky Praha 1949.

Zitomirskij D., *Ruští skladatelé konce XIX. a začátku XX. století*, s dodatkem E. Holého o sovětské hudbě, Plzeň 1947.

Desat let simfoničeskoj muzyki 1917—1928, sborník. Leningrad 1928.

Očerki sovětskogo muzykaľnogo tvorčestva, sborník, tom 1. Moskva—Leningrad 1947.

Opernyje libretto, Kratkoje izloženije soderžanij oper, Moskva 1954.

Sovetskaja muzykaľnaja kul'tura, sborník. Moskva—Leningrad 1946.

Sovetskaja muzyka, teoretičeskije i kritičeskije stat'ji, Moskva 1954.

Sovetskaja muzyka, stat'ji i materialy, vypusk 2, Moskva 1956.

Sovetskaja muzyka na pod'jeme, sborník statej, Moskva—Leningrad 1950. Něm. překlad Sowjetische Musik im Aufstieg, Halle 1952, slovenský překlad, Bratislava 1954.

Sovetskaja opera, sborník kritičeskich statej, Moskva 1955.

Sovetskaja simfoničeskaja muzyka, sborník statej, Moskva 1955.

Sovetskije kompozitory-laureaty stalinskoi premii, spravočnik, Moskva 1952, sestavil G. B. Bernardt.

Sovetskije kompozitory, kratkij bibliografičeskij spravočnik, sestavili G. B. Bernardt a A. Dolžanskij, Moskva 1957.

Istorija rusckoj sovětskoj muzyki, Tom I—III, vyd. Akademie nauk SSSR v red. D. Kabalevského a A. A. Solovcova, Moskva 1956—1959, IV. tom v tisku.

Saverd'jav A. V. (red.) *Puti razvitija sovětskoj muzyki*, kratkij obzor, Moskva—Leningrad 1948, v českém překladě Vývojové cesty sovětské hudby, Praha 1951.

N. J. MJASKOVSKIJ:

Ikonnikov A., *N. J. M.*, Moskva 1944, angl., New York 1946.

Livanova T., *N. J. M., Tvorčeskij puť*, Moskva 1953.

Vinogradov V., *Spravočník-putevoditel po simfoniím N. J. M.*, Moskva 1954.
Avtobiografické zámětky o tvůrčeském putí (1936), ve sborníku Sovetskaja simfoničeskaja muzyka, Moskva 1955.

S. PROKOFJEV:

Glebov I., S. P., Leningrad 1927.
 Nesterjev I., S. P., Moskva 1946, angl., New York 1946, franc. Paris 1946, druhé přeprac. vydání, Moskva 1957.
 Streller F., S. P., Leipzig 1960.
 Musik der Zeit V—1953, red. H. Lindlar.
 P. S. S., *Materialy, dokumenty, vospominanija*, Moskva 1956, red. S. J. Šliščtejn, druhé rozšířené vyd. v tisku, česky pod názvem P., Cesta k hudbě socialistického života, Praha 1961, vyd. I. Vojtěch.

A. N. SKRJABIN:

Aišvang A., A. N. S., Moskva—Leningrad 1945.
 Danilevič L., A. N. S., Moskva 1953, něm. Leipzig 1954.
 Glebov I., A. N. S., Petrohrad 1921.
 Jakovlev V., A. N. S., Moskva 1925.
 Karatygin V. G., A. N. S., Petrohrad 1915.
 Nikolajev A., A. N. S., Moskva 1940.
 Sabanejev L., A. N. S., Moskva 1912, II. vyd. 1923.
Dopisy, vyd. L. Sabanejev, Moskva 1923.
 A. N. S., Sbornik k 25-letíju so dnja smrti (1915—1940), Moskva—Leningrad 1940.
Promethische Phantasien, Berlin 1924
Perepiska A. N. S. i M. P. Belajeva, vyd. V. Belajev, Petrohrad 1922.

I. STRAVINSKIJ:

Adorno T. W., *Philosophie der neuen Musik*, Tübingen 1949, II. vyd. 1958.
 Armitage M., (red.), I. S., *A Compendium of Articles*, New York 1936.
 Belajev V., I. S., *Les nocés an outline*, London 1928.
 Glebov I., *Kníga o S.*, Leningrad 1929.
 Kirchmeyer H., I. S. *Zeitgeschichte im Persönlichkeitsbild. Grundlagen und Voraussetzungen zur modernen Konstruktionstechnik*, Regensburg 1958.
 Kypta F. A., I. S., Paclt I. S. u nás, Praha 1957.
 Vajnkop, J. S., Leningrad 1927.
 White E. W., S., *A Critical Survey*, London 1947, něm. vyd. Hamburg nedat.
 I. S., *Classic Humanist*, New York 1955.
 Strobel H., I. S., Zürich und Freiburg 1956.
Avec Stravinski. Textes d' I. S., Craft, Boulez, Stockhausen. *Lettres inédites de Debussy, Ravel, Satie, Thomas*. Monaco 1958.
 I. S., *Leben und Werk — von ihm selbst*. *Errinerungen* (1935), *Musikalische Poetik* (1939 až 1940), *Antworten auf 35 Fragen* (1957)¹ Zürich Mainz 1957, vydal H. Strobel.
 I. S., *Kronika mého života*, česky Praha 1937.
 Musik der Zeit I — 1954, red. H. Lindlar.

D. SOSTAKOVIČ:

Danilevič L., D. D. S., Moskva 1958.

¹ K tomu doplňky I. S.—R. Craft, *Melos XXV—1958*, č. 2 a 9.

- Martynov I., *D. Š.*, Moskva—Leningrad 1946, něm. Berlin 1947, angl. New York 1947.
 Mazel L., *Simjonii D. D. Š.*, Putevoditel, Moskva 1960.
 Rabinovich D., *Š.*, London 1950.
 Sahlberg—Vatchadze M., *Š.*, Paris 1945.
 Seroff V. I., *D. Š.*, The Life and Background of a Soviet Composer, New York 1943.
 Sklovskij V., *D. Š.*, Praha 1945.
 Zitomirskij D., *D. Š.*, Moskva 1947.

MAĎARSKÁ, POĬSKA, RUMUNSKÁ, ĀINSKÁ
 A BULHARSKÁ HUDBA :

- Jarociński S., *Na drogach współczesnej muzyki polskiej*, Knižnica 1948, nr. 17—8.
 Marek T., *Współczesna muzyka polska (1945—1956)*, Próba charakterystyki, Warszawa 1956.
 Schäffer B., *Almanach polskich kompozytorów współczesnych wraz-rzut na ich twórczość*, Warszawa 1956.
 Šnejerson G., *Muzykaľnaja kulťura Kitaja*, Moskva 1952, ċesky Hudební umění Āíny, Praha 1955.
 Vancea Z., *Die Entwicklung der Kunstmusik in Rumänien*, v brožuře T. Andrei—Z. Vancea, G. Enescu Wien 1957.
 Pavlov E., *Vidni bulgarski kompozitori, životopisni beležki*, Sofia 1960.
 Chomiński J. M. i Lissa Z. (red.), *Kultura muzyczna Polski Ludowej*, Warszawa 1954.

B. BARTÓK:

- Fassett A., *B. amerikai évei*, Budapest 1960 (překlad z angl.).
 Haraszi E., *B. B.*, Paris 1938 (angl.).
 Kristóf K., *Beszéltetések B. B.-vuk*, Budapest 1957.
 Martynov, B. B., Moskva 1956.
 Moreux S., *B. B.*, Paris 1949, II. vyd. 1955, něm. Zürich Freiburg 1950.
 Lendvai E., *B. stílusa a „szonáta két zongorára és ütőhangszerekre“ és a „Zene húrosütőhangszerekre és celestára“ tükrében*, Budapest 1955.
 Petzold R., *B. B., sein Leben in Bildern*, Leipzig 1958.
 Stevens H., *The Life and Music of B. B.*, New York 1953.
 Szabolcsi B., *B. B.*, v knize B. B. *Elete*, Budapest 1956, ċesky Praha 1956, německy Leipzig 1960.
 Szabolcsi B. (red.), *B., sa vie et son oeuvre*, Budapest 1956,, něm. 1958.
 Ujfalussy J., *B. — Breviárium*, Budapest 1958.
 Levelei B. B. (dopisy), Budapest I. 1948, II. 1951, III. 1955, vyd. J. Démeny.
 B. B., *Ausgewählte Briefe*, vyd. J. Démeny, Budapest 1960.
 B. B., *Revue musicale 1957* — nr. 239.
Musik der Zeit III—1953, IX—1954, red. H. Lindlar.
 B. B., *A Memorial Review of his Life and Works*, New York 1950.

G. ENESCU:

- Andrei T., *E.*, Bukurest 1956, II. vyd. 1958 (německy), Bukurest 1957.
 G. E., *viața in imagini*, Bukurest 1959.
 Brulez F., *G. E.*, Bukurest 1947.
 Gavotz G. B., *Les souvenirs de G. E.*, Paris 1955.

Vancea Z., *Andrei T. E.*, Wien 1957.

Voiculescu L., *G. E., și opera sa Oedip*, Bukurest, nedat.

Z. KODÁLY:

Z. K., *A zene mindenkié*, Budapest 1954.

László E., *K. Z. Élete képekben*, Budapest 1957.

K. Z. élete és munkássága, Budapest 1956.

Musik der Zeit IX—1954, red. H. Lindlar.

K. SZYMANOWSKI:

Golachowski S., *Sz.*, Krakow 1956.

Chybiński A., *K. Sz. a Podhale*, Krakow 1958.

Iwaszkiewicz J., *Spotkanie s Sz.*, Krakow 1947.

Lobaczewska, *K. Sz., zycie i twórczość*, Krakow 1950.

Rytard J. M., *Wspomnienia o K. Sz.*, Krakow 1947.

K. Sz., O Chopinie, Krakow 1949.

Wychowawcza rola kultury muzycznej w społeczeństwie, Krakow 1959.

Z listów, Krakow 1958, vyd. T. Bronowicz-Chylińska.

Z pism, Krakow 1958, vyd. T. Bronowicz-Chylińska.

NĚMECKÁ A RAKOUSKÁ HUDBA :

Braner R. F., *Österreichische neue Musik*, Wien 1948.

Komponisten und Musikwissenschaftler der Deutschen demokratischen Republik, Berlin 1959.

A. BERG:

Redlich H. F., *A. B.*, Versuch einer Würdigung, Wien 1957.

Reich W., *A. B. The Man and his Music*, London 1957.

Reich W. (red.), *A. Berg*, Wien 1937.

F. BUSONI:

Dent E. J., *F. B.*, London 1933.

B. F., *Entwurf einer neuen Aesthetik der Tonkunst (1907)*, nové vyd. Wiesbaden 1954, doslov H. H. Stuckenschmidt.

Wesen und Einheit der Musik (1923), nové vyd. J. Herrmann, Berlin 1956.

H. EISLER:

Brockhaus H. A., *H. E.*, Leipzig 1961.

E. H., *Komposition für den Film*, Berlin 1949, překlad angl. vydání z r. 1947. Česky vyšlo *Hudební skladba pro film*, Praha 1959.

Schriften über Musik, Leipzig 1961.

H. E. Nummer, *Musik und Gesellschaft VIII—1958*, č. 6.

P. HINDEMITH:

Belajev V., *P. H.*, Moskva 1927.

Strobel H., *P. H.*, Mainz 1928, III. vyd. 1948.

H. P., *A composers World-Horizons and Limitation* Cambridge Mass. 1952, něm. *Komponist in seiner Welt, Weiten und Grenzen*, Zürich 1959.

Catalog of Published Works and Recordings, New York 1954.
Zeugniss in Bildern, Mainz 1955, vyd. H. Strobel.
Werkverzeichnis, Mainz nedat., vyd. H. Strobel (až do roku 1960),

E. KRENEK:

K. E., *Selbstdarstellung, Versuch einer Selbst-Analyse*, Zürich 1948, angl. *Self-Analysis*, Albuquerque 1953.
Über neue Musik, Wien 1937, angl. *Music Here and Now*, New York 1939.
Zur Sprache gebracht, vyd. F. Saathen, München 1958.

G. MAHLER:

Adler G., G. M., Wien 1913.
 Nejedlý Z., G. M. (1913), nově vyd. Praha 1958.
 Redlich H. F., *Bruckner and Mahler*, London 1955.
 Sollertinskij I. I., G. M., Moskva 1932.
 Stefan P., G. M. München 1910, IV. vyd. 1920, angl. New York 1913.
 Walter B., G. M., Wien 1936, II. vyd. 1957, angl. London 1937, česky s nekrologem Z. Nejedlého Praha 1958.
 M. G., *Verzeichniss der Werke*, herausgegeben von der internationalen Gesellschaft G. M., Wien 1958.

H. PFITZNER:

Abendroth W., *H. Pf.*, München 1937.
 Rutz H., *H. Pf.*, Wien 1949.
 Schrott L., *Die Persönlichkeit H. Pf. s*, Zürich—Freiburg 1959.
 Pf. H., *Futuristengefahr*, Bei Gelegenheit von Busoni's Aesthetik, Leipzig—München 1917.
 Die neue Aesthetik der musikalischen Impotenz, Ein Verwesungssympton, München 1920.
 Obojí souhrnně spolu s Pf. studii Werk und Wiedergabe, *Gesammelte Schriften Augsburg*, 3. sv., 1926—1929.
 Reden, Schriften, Briefe, Berlin 1955, vyd. W. Abendroth.

M. REGER:

Stein F., M. R., Potsdam 1939.
 M. R., *sein Leben in Bildern*, Leipzig 1941, II. vyd. 1956.
Thematisches Verzeichnis der im Druck erschienenen Werke, Leipzig 1952, vyd. E. Stein.

A. SCHÖNBERG:

Adorno Th. W., *Philosophie der neuen Musik*, Thübingen 1949, II. vyd., Frankfurt am Main 1958.
 Armitage A. (red.), *A. Sch.*, studie různých autorů (Sessions, Krenek, E. Stein, C. Engel, O. Klemperer, P. Piske, P. Stefan aj. a A. Sch.-a, *Tonality and Form, Problems of Harmony*), New York 1937.
 Leibowitz R., *Schoenberg et son école*, Paris 1946, angl. New York 1947.
 Melichar A., *Schönberg und die Folgen*, Wien 1960.
 Rufer J., *Die komposition mit zwölf Tönen*, Berlin—Wunsiedel 1952, angl. London 1956, *Das Werk A. Sch.s*, Kassel 1959.
 Stefan P., *A. Sch.*, Wien 1924.
 Stuckenschmidt H. H., *A. Sch.*, Zürich—Freiburg 1951, II. vyd. 1957, franc. 1956, angl. 1959.
 Wellesz E., *A. Sch.*, Leipzig, Wien, Zürich 1921, angl. London 1925.

Sch. A., sborník München 1912 (s články A. Weberna, W. Kandinského, A. Berga aj.).

Zum fünfzigsten Geburtstage 13. September 1924, Sonderheft der Musikblätter des Anbruchs, Wien VI—1924.

Zum 60. Geburtstag 13. September 1934, Wien nedat.

Stein E., *Arnold Schoenberg Ausgewählte Briefe*, Mainz an M. 1958.

Sch.-Heft, *Pult und Taktstock*, Wien 1927.

Sch.-Number, *Modern Music*, New York 1944.

Sch.-Number, *Music Quarterly*, XXX—1944, oct.

Sch.-Numéro *Polyphonie*, Paris 1949.

Sch.-Nummer *Stimmen*, Berlin 1949.

Die Wiener Schule, Oesterreichische Musikzeitschrift XVI—1961, Nummer 6—7.

R. STRAUSS:

Krause E., R. S., *Gestalt und Werk*, II. vyd. Leipzig 1956, česky Praha 1959.

Sollertinskij J. J., *Simfoničeskije poemy R. S.*, Leningrad 1934.

Schuh von F., R. S., *Ernst von Schuh und Dresdner Oper*, Dresden 1952.

Rostand C., R. S., Paris 1947.

A. VON WEBERN:

W. v. A., *Die Reihe II—1955*, Wien, sborník statí.

Der Weg zur neuen Musik, vyd. W. Reich, Wien 1960.

Briefe an H. Jone und J. Humplik, vyd. J. Polnauer, Wien 1959.

FRANCOUZSKÁ HUDBA

A HUDBA ZÁPADNÍCH ROMÁNSKÝCH ZEMÍ:

Cocteau J., *Le coq et l'arlequin*, Paris 1918, něm. München 1958.

Le Rapell à l'ordre, Paris 1926, nové vyd. 1946.

Dumesmil R., *La musique contemporaine en France*, Paris 1930, 2 sv.

La musique française entre les guerres 1919 à 1946, Paris 1946.

Portrait des musiciens français, Paris 1938.

Favre G., *Musiciens français modernes*, Paris 1955.

Landormy P., *La musique française de Franck à Debussy*, Paris 1943, 18. vyd. 1948.

La musique française après Debussy, Paris 1948.

Rostand C., *La musique française contemporaine*, Paris 1952.

Schaeffer F., *À la Recherche d'une musique concrète*, Paris 1952.

Snejerson G., *Muzyka Francii*, Moskva 1958.

C. DEBUSSY:

Aišvang A., C. D., Moskva—Leningrad 1935.

Danckert W., C. D., Berlin 1950.

Decsey E., *Werke*, Graz—Gien 1948.

Holzknrecht V., C. D., Praha 1958.

Strobel H., C. D., Zürich 1940, franc. Paris 1952.

Vallas L., C. D. *et son temps*, Paris 1932, angl. London 1933.

C. D., Paris 1944, něm. Potsdam 1950.

D. C., *Monsieur Croche antidilettante*, Paris 1921, něm. Musik und Musiker, Potsdam 1948.

P. DUKAS:

Samazeuilh G., P. D. *Musicien français*, Paris 1936.

Les écrits de P. D. sur la musique, Paris 1948.

M. DE FALLA:

Jaenisch J., *M. de F. und die spanische Musik*, Zürich—Freiburg 1952.

Roland—Manuel, *M. de F.*, Paris 1938.

Pahissa G., *Vida y obra de M. de F.*, Buenos Aires 1947, angl. London 1954.

Sogardía A., *M. de F.*, Madrid 1945.

F. de M., *Escritos sobre musica y músicos, Debussy, Wagner, el canto jondo*, Buenos Aires 1950.

A. HONEGGER:

Delannoy M., A. H., Paris 1953.

Landowski M., H., Édition du seuil 1957.

Schuh W., *Schweizer Musik der Gegenwart*, Zürich 1948.

Tappolet W., A. H., Leipzig 1933; franc. Neuenburg 1939, něm. präprac. Zürich 1954, franc. Boudry—Neuchâtel 1957.

H. A., *Incantations aux Fossiles*, Lausanne 1948, něm. *Beschwörungen*, Bern 1955, česky *Zařikání zkamenělin*, Praha 1960,

Je suis compositeur, Paris 1951, něm. *Ich bin Komponist*, Zürich 1952,

Nachklang, Zürich 1957, vyd. W. Reich.

F. MARTIN:

Klein R., F. M., Wien 1961.

Schuh W., *Schweizer Musik der Gegenwart*, Zürich 1948.

D. MILHAUD:

Beck G., D. M., *Étude suivie du catalogue chronologique complet de son oeuvre*, Paris 1949, supplément Paris 1956.

Collaer P., D. M., Paris 1947.

M. D., *Entretiens avec Rostand*, Paris 1952, něm. Hamburg 1954,

Études, Paris 1927,

Notes sans musique, Paris 1949, angl. New York 1953.

F. POULENC:

Hell H., F. P., Paris 1958, angl. London 1959.

P. F., *Entretiens avec C. Rostand*, Paris 1954.

M. RAVEL:

Cypřin G. M., M. R., Moskva 1959.

Demuth N., R., London 1947.

Jankélévitch V., M. R., Paris 1931, nové vyd. 1957.

Landowski W., M. R., Paris 1950.

Roland Manuel, M. R. *et son oeuvre*, Paris 1914, 5. vyd. Paris 1950, něm. Potsdam 1951.

Rollo H. — Meyers R., *Life and Works*, London 1960.

Tappolet W., M. R., *Leben und Werk*, Olten 1950.

M. R., *Esquisse autobiographiques*, Liège 1943.

O. RESPICHI:

Rensis R., *de. O. R.*, Paris 1956.

Respighi E., *O. R. Dati biografici ordinari*, Milano 1954.

A. ROUSSEL:

Bernard R., *A. R.*, Paris 1948.

Demuth N., *A. R.*, London 1947.

Pincherle M., *A. R.*, Genève 1957.

E. SATIE:

Milhaud D., *Notes sur Satie*, New York 1946.

Rollo H., Meyers, *E. S.*, London 1948.

Templier P. D., *E. S.*, Paris 1932.

HUDBA ANGLOSASKÝCH A LATINSKOAMERICKÝCH ZEMÍ:

Bacharach A. L., *British Music of our Time*, Harmondsworth 1946, něm. Streiflichter durch die zeitgenössische britische Musik, 1949.

Frank A., *Modern British Composers*, London 1953.

Howard T. J., *Our American Music*, New York 1934, IV. vyd. 1954.

Our Contemporary Composers, American Music in the Twentieth Century, New York 1941.

Mayer-Serra O., *Música y Músicos de Latino-América*, México 1947.

Polívka V., *Hudební Amerika*, Praha 1949, vydal P. Pražák.

Smith C. S. — Romero M., *Compositores de América*, Washington 1957.

Slonimski N., *Music of Latin America*, New York 1945.

Snejerson G., *Sovremennaja amerikanskaja muzyka*, Moskva 1945.

Copland A., *What to Listen for in Music*, New York 1938,

Our New Music, New York 1941, něm. Unsere neue Musik, München 1947, Wien 1948,

Music and Imagination, New York—London 1953.

Chavez C., *Toward a New Music*, New York 1937.

Křenek E., *Musik im Goldenen Westen, das Tonschaffen der USA*, Wien 1949.

Thomson V., *The State of Music*, New York 1939,

The Musical Scene, New York 1945, něm. Musikgeschehen in Amerika, München—Berlin 1948,

Music Right and Left, New York 1951.

B. BRITTEN:

Mitchell D. — Keller H. (red.), *B. B.*, A Commentary of his Works from a Group of Specialists, London 1952.

White E. W., *B. B.*, London 1948, II. vyd. 1954, něm. Zürich—Freiburg 1948.

Musik der Zeit VII—1954, XI—1955, red. H. Lindlar.

A. COPLAND:

Berger A. V., *A. C.*, New York 1953.

Smith J. F., *A. C.*, His Work and Contribution to American Music, New York 1955.

G. GERSCHWIN:

Armitage M. (red.), *G. G.*, New York 1938.

Ewen D., G. G., New York 1956.

Grigorjev L. G. — Platek J. M., Dž. G., Moskva 1956.

Chapulet R., G. G., le musicien de la Rhapsody in blue, Paris 1949.

CH. IVES:

Cowell H. S., Ch. I., New York 1956.

H. VILLA-LOBOS:

De Paula Barros C. M., *O romance de V.-L.*, Buenos Aires 1947.

Mariz V., H. V.-L., Rio de Janeiro 1948.

Talamón G. C., H. V.-L., Su vida y su obra, Buenos Aires 1948.

PRÁCE SYNTETICKÉ, LEXIKONY, SBORNÍKY, ČASOPISY A J.

Abraham G., *This Modern Music*, London 1952, New York 1952.

Adorno T. W., *Philosophie der neuen Musik*, Tübingen 1949, II. vyd. Frankfurt 1958.

Dissonanzen, Goettingen 1958, II. vyd. 1958.

Antheil G., *Bad Boy of Music*, New York 1945.

Bekker P., *Neue Musik*, Stuttgart—Berlin 1923.

Bücken E., *Führer und Probleme der neuen Musik*, Köln 1924.

Collaer P., *La musique moderne 1905—1955*, Paris—Bruxelles 1955, II. vyd. 1958.

Demuth N., *Musical Trends in the 20-th Century*, London 1952.

Ewen D. (red.), *The Book of Modern Composers*, New York 1942, II. vyd. 1950.

Goléa A., *Esthétique de la musique contemporaine*, Paris 1954, něm. Musik unserer Zeit, München 1955.

Gorodinskij V., *Muzyka duchovnoj niščety*, Moskva, česky Hudba duševní bídy, Praha 1952, něm. Geistige Armut in der Musik, Halle 1953.

Graf M., *Modern Music, Composers and Music of our Time*, New York 1946, franc. Paris 1948, něm. Geschichte und Geist der modernen Musik, Wien und Stuttgart 1953.

Hartog H. (red.), *European Music in the Twentieth Century*, London 1957, II. vyd. 1961.

Herzfeld F., *Musica nova*, Die Tonwelt unseres Jahrhunderts, Berlin 1954.

Hodeir A., *La musique étrangère contemporaine*, Paris 1951.

Horová E., *Nebojte se moderní hudby*, Praha 1961.

Howard G. T., *This Modern Music*, New York 1942, II. vyd. 1956.

Jarociński S., *Orfeusz na rozdrożu*, sylwetki muzyków XX. wieku, Warszawa 1958.

Jampolskij J., *Muzyka Jugoslavii*, Moskva 1958.

Kroher E., *Impressionismus in der Musik*, Leipzig, nedat.

Křenek E., *Über neue Musik*, Wien 1937.

Laux K., *Musik und Musiker der Gegenwart I.*, Essen 1949.

Iébl V., *Cesty moderní opery*, Praha 1961.

Martynov I., *Muzyka novogo mira*, Moskva 1955.

Melichar A., *Überwindung des Modernismus*, Wien, Frankfurt am Main und London 1954, III. vyd., 1956,

Musik in der Zwangsjacke, Wien und Stuttgart 1958.

Mellers W., *Studies in Contemporary Music*, London 1947.

Mersmann H., *Musik der Gegenwart*, Berlin nedat.,

Die moderne Musik seit der Romantik, Wildpark—Potsdam 1927, vyšlo v ed. E. Bückena (red.) Handbuch der Musikwissenschaft,

- Die Tonsprache der neuen Musik*, Mainz 1928, II. vyd. 1930,
Neue Musik in der Strömungen unserer Zeit, Bayreuth 1949.
- M o o s e r R. A., *Régard sur la musique contemporaine 1921—1945*, Lausanne 1946,
Panorama de la musique contemporaine 1947—1954, Lausanne 1955.
- P r i e b e r g F. K., *Musica ex machina*, Berlin—Frankfurt—Wien 1960,
Musik unterm Strich, Panorama der neuen Musik, Freiburg—München 1956.
Musik des technischen Zeitalters, Zürich—Freiburg 1956.
- S c h u h W., *Zeitgenössische Musik*, Zürich—Freiburg 1947,
Schweizer Musik der Gegenwart, Zürich 1948.
- S t e f a n P., *Neue Musik und Wien*, Leipzig—Wien—Zürich 1921.
- S t e i n E., *Orpheus in New Guises*, London 1953.
- S t u c k e n s c h m i e d t H. H., *Neue Musik*, Zwischen beiden Kriegen, Berlin 1951, franc.
 Paris 1956.
Die Schöpfer der neuen Musik, Frankfurt am Main 1958.
- S n e j e r s o n G., *Muzyka v službe reakcii*, Moskva 1950, něm. Halle 1952.
- T h i l m a n n J. P., *Neue Musik*, Polemische Beiträge, Dresden 1950,
Probleme der neuen Polyphonie, Dresden 1949.
- S c h ü f f e r B., *Maly informator muzyki XX w.*, Krakow 1958.
- T h a m p s o n O. (red.), *Great Modern Composers*, New York 1941.
- V l a d R., *Modernita e tradizione nella musica contemporanea*, Torino 1955.
- W ö n e r K. H., *Musik der Gegenwart*, Mainz 1949,
Neue Musik in der Entscheidung, Mainz 1954, II. vyd. 1956.
Composers on Music, New York 1956, vyd. S. Morgenstern, něm. München 1956.
- R u f e r J., *Musiker über Musik*, Darmstadt 1955.
Skladatelé o hudební poetice 20. století, Praha 1960, vyd. I. Vojtěch.
- Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, New York 1900, 5. vyd. 1958, revid. N. Slonimski.
- Die Musik in der Geschichte und Gegenwart*, red. F. Blume, Kassel—Basel 1949.
- Enciklopedičeskij muzykaľnyj slovar'*, hlav. red. G. V. Keldyš, Moskva 1959.
- Grove's Dictionary of Music and Musicians*, red. E. Blom, V. vyd. London 1954, 5 sv.
- M o s e r H. J., *Musiklexikon*, IV. vyd. sv. 2, Hamburg 1955.
- R i e m a n n H., *Musiklexikon*, 2 sv., Personenteil, Mainz 1960—1961.
- S l o n i m s k i N., *Music Since 1900. An Encyclopedic Survey of Modern Music 1900—1948*,
 III. vyd. New York 1949.
- T h o m p s o n O. (red.), *The International Cyclopedia of Music and Musicians*, New York 1939,
 IV. vyd., red. N. Slonimski 1946.
- La musique moderne et ses problèmes contemporaines*, Paris 1954.
- Neue Musik, 25 Jahre, Jahrbuch 1926 der Universal Edition*, vyd. H. Heisheimer und P. Stefan,
 Wien 1926.
- Von Neuer Musik*, Beiträge zur Erkenntnis der neuzeitlichen Tonkunst, Köln am Rhein 1925,
 vyd. H. Grues, E. Kruttge, E. Thalheimer.
- G r ä t e r M., *Konzertführer*, Neue Musik, Frankfurt am Main 1955, II. vyd. 1958.
- O ě a d l í k M., *Svět orchestru*, České orchestrální skladby, 2. díl, I. vyd. Praha 1946.
- S c h ö n e w o l f K. (red.), *Konzertbuch, Orchestermusik*, Zweiter Teil 19. bis 20. Jahrhundert,
 Berlin 1960.
- Anbruch* (Musikblätter des Anbruchs), Wien 1919—1938.
- Der Auftakt*, Prag 1920—1939.
- Bulgarska muzyka* (od r. 1948—1952 jako Muzika), Sofia 1948,
Contrepoints, Paris 1946—1951.
- Hudební rozhledy I.*, Brno 1924—1928.

- Hudební rozhledy II.*, Praha 1948—.
- La revue Musicale*, Paris 1920—1940, 1946—1949, 1952— (jako sborníky).
- Melos*, *Zeitschrift für neue Musik*, Leipzig 1920—1934, Mainz 1947—.
- Musik und Gesellschaft*, Berlin 1951—.
- Modern Music*, New York 1924—1946.
- Muzica*, Bukuresti 1950—.
- Muzyka Kwartalnik*, Warszawa 1956—.
- Klíč*, Praha 1930—1934.
- Muzika*, Budapest 1958—.
- Österreichische Musikzeitschrift*, Wien 1946—.
- Ruch muzyczny*, Kraków 1946—1950, 1957—.
- Rytmus*, Praha 1934—1948.
- Smetana I.*, Praha 1910—1927.
- Schweizerische Musikzeitung*, Zürich 1861—.
- Sovetskaja muzyka*, Moskva 1934—1941, 1946—.
- Slovenská hudba*, Bratislava 1957—.
- Stimmen*, Berlin 1947—1950.
- The Musical Quarterly*, New York 1915—.
- Tempo*, *Listy Hudební Matice*, Praha 1921—1938, 1945—1948.
- Tempo, a Quaterly Review of Modern Music*, London 1946—.
- Uj zenei szemle*, Budapest 1950—1956.
- Zvuk*, Beograd 1955—.
- Die Reihe, Information über serielle Musik*, vyd. H. Eimert za spolupráce K. Stockhausena.
- I. *Elektronische Musik*, Wien 1955, II. vyd. 1959, angl. 1958.
- II. *Anton Webern*, Wien 1955.
- III. *Musikalisches Handwerk*, Wien 1957.
- IV. *Junge Komponisten*, Wien 1958.
- V. *Berichte/Analysen*, Wien 1959.
- VI. *Sprache und Musik*, Wien 1960.
- VII. *Form/Raum*, Wien 1960.
- Gravesaner Blätter*, Vierteljahresschrift, Mainz 1955—1956, vyd. H. Scherchen.

